Chapter 8

bihar board class 10 sanskrit solutions कर्मवीर कथा

मौखिकः 1 . एकपदेन उत्तरं वदत –

(क) कर्मवीरः कः अस्ति ?
(ख)विहारप्रान्तस्य दुर्गमप्राये प्रान्तरे क : ग्रामः अस्ति ?
(ग) ' भीखनटोला ' ग्रामे शिक्षकः कं दृष्टवान् ?
(घ) कर्मवीरः रामप्रवेश : कुत्र उन्नतं स्थान प्राप्तवान् ?
(ङ)केन कर्मवीरः उन्नत स्थानमवाप ?

उत्तरम्-
(क) रामप्रवेशः
(ख) भीखनटोला
(ग) रामप्रवेशम्
(घ)महाविद्यालये
(ङ)स्वविद्यागुरुणा

लिखितः

1 . एकपदेन उत्तरं लिखत –
(क)रामप्रवेशस्य ग्रामस्य नाम किम् अस्ति ? (ख)भीखनटोलां द्रष्टुं क ; आगतः ?
(ग)बालक : कस्य शिक्षणशैल्याकृष्टः ?
(घ)स्नातकपरीक्षायां प्रथमस्थानं प्राप्य कस्य ख्यातिमवर्धयत् ?
(ङ)उद्योगिनं पुरुषसिंह का उपैति ?

उत्तरम्– (क) भीखनटोला ।
(ख)प्राथमिक विद्यालयस्य शिक्षकः ।
(ग) शिक्षकस्य ।
(घ) स्वमहाविद्यालयस्य ।
(ङ) लक्ष्मीः ।

2 . पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत –

(क) ' भीखनशेला ' ग्रामः कुत्र अस्ति ? (ख)प्राथमिकविद्यालये कीदृशः शिक्षकः समागतः ?
(ग)शिक्षकः क शिक्षितुमारभत ?
(घ) रामप्रवेशः कस्यां परीक्षायाम् उन्नतं स्थानमवाप ?
(ङ)कयो : अर्थाभावेऽपि रामप्रवेश : महाविद्यालये प्रवेशमलभत ?
(च) साक्षात्कारे समितिसदस्याः किमर्थं प्रीताः अभवन् ?
(च) रामप्रवेशस्य प्रतिष्ठा कुत्र – कुत्र दृश्यते ?
(छ)लक्ष्मीः कीदृशं जनम् उपैति ?

https://www.evidyarthi.in/

उत्तरम्– (क) ‘ भीखनटोला ‘ ग्रामः बिहारराज्यस्य दुर्गमप्राये प्रान्तरे अस्ति ।
(ख)प्राथमिकविद्यालये नवीनदृष्टिसम्पन्न : सामाजिकसामरस्यरसिक : शिक्षक : समागतः ।
(ग)शिक्षक बालकमेनं स्वविद्यालयमानीय स्वयं शिक्षितुमारभत ।
(घ)रामप्रवेश : उच्चविद्यालयस्य परीक्षायाम् उन्नतं स्थानमवाप ।
(ङ) पित्रोः अर्थाभावेऽपि रामप्रवेशः महाविद्यालये प्रवेशमलभत ।
(च)साक्षात्कारे समितिसदस्याः रामप्रवेशस्य व्यापकेन ज्ञानेन , तत्रापि तादृशे परिवारपरिवेशे कृतेन श्रमेणाभ्यासेन च प्रीताः अभवन् ।
(छ)रामप्रवेशस्य प्रतिष्ठा स्वप्रांत केन्द्रशासने च दृश्यते ।
(ज)लक्ष्मीः उद्योगिनं जनम् उपैति ।

3 . उदाहरणम् अनुसृत्य रक्षति / वायते क्रियापदस्य प्रयोगं कृत्वा मञ्जूषातः पदानि चित्वा , तत्र समुचितविभक्तिं संयोज्य सप्त वाक्यानि रचयत – उदाहरणम्-
(क) गृहं सूर्यस्य आतपात् मेघस्य वर्षणात् च त्रायते ।
(ख) पिता पुत्रं विघ्नात् रक्षति ।
पद्मजा , देवदत्तः , रमेशः , करीमः , शैलेशः , दिव्येशः , शत्रुः , पवनः , वेगः , रोगः , वैद्यः , चौरः , प्रहरी , सैनिकः , देशः , आतङ्कवादी , लुण्ठकः , धर्मात्मा , पापम् , सज्जनः , दोषः
उत्तरम्– (1) पद्मजा देवदत्तं रक्षति ।
(2) धर्मात्मा पापात् रक्षति ।
(3) करीमः ग्रामीणं लुण्ठकात् रक्षति ।
(4) वैद्यः रोगात् शैलेश त्रायते ।
(5) सैनिक : चौरात् त्रायते ।
(6) सैनिकः आतंकवादीभ्यः देशं रक्षति ।
(7) सज्जनः जनं पापात् रक्षति ।

4. निम्नाङ्कित्तानां समस्तपदानां विग्रहं कृत्वा समासनामानि लिखत .
(क) अकृतकालक्षेपः
(ख) पुस्तकागारम्
(ग) स्नातकपरीक्षायाम्
(घ) दलितबालकम्
(ङ) क्लिष्टजीवनाः
(च)नवीनदृष्टिसम्पन्नः
(छ)सामाजिकसामरस्यसम्पन्नः
(ज) स्वाध्यायनिरतः

उत्तरम्–
(क) अकृतकालक्षेपः – न कृतः कालस्य क्षेपः येन , सः (बहुव्रीहि)
पुस्तकागारम् – पुस्तानाम आगारः (तत्पुरुषः)
(ग) स्नातकपरीक्षायाम् -सनातकस्य परीक्षायाम् (तत्पुरुष)
(घ)दलितबालकम् – दलितश्चासौ बालकः , तम् (कर्मधारयः)
(ङ)क्लिष्टजीवनाः – क्लिष्टं जीवनं येषां , ते (बहुव्रीहिः) (च) नवीनदृष्टिसम्पन्न : – नवीना दृष्टिः यथा सम्पन्नः (

https://www.evidyarthi.in/

तृतीया तत्पुरुषः
(छ)सामाजिकसामरस्यसम्पन्न : – सामाजिकसामरस्यसम्पन्न : (सप्तमी तत्पुरुषः)
(ज)स्वाध्यायनिरतः- स्वाध्यायेन (बहुव्रीहिः)

5 . पठितपाठम् अनुसृत्य निम्नलिखितपदानां पर्यायरूपाणि लिखत
(उदाहरणम् – पुस्तकालय : – पुस्तकागारम्)
(क)कठिनजीविताः
(ख) अकृतसमयनाशः
(ग) क्षमता
(घ) जनप्रियः
(ङ) आकर्षकम्
(च) संलग्नः
(छ)परिश्रमः
(ज) धनाभावः
(झ)सावधानमनसा
(ञ)सद्यः आकर्षकेण
उत्तरम्– (क) कठिनजीविताः – क्लिष्टनीविनाका (ख) अकृतसमयनाशः – अकृतकालक्षेपः
(ग)क्षमता – सामर्थ्य
(घ) जनप्रियः – लोकप्रियः
(ङ)आकर्षकम् – आवर्जकम्
(च)संलग्नः -निरतः
(छ)धनाभावः – अर्थाभावः
(ज)सद्यः आकर्षकेण =सद्यःआवर्जकेण

https://www.evidyarthi.in/